

گفت‌وگوی صبا با عوامل نمایش آبی‌گونه

تجلی اخلاق گرایی در تئاتر

کاوه مهدوی:

تئاتر دولتی باید هم‌تراز با تئاتر خصوصی جلو برود

کاوه مهدوی تئاتر را از سال ۷۷ با بازی در یکی از آثار محمد حسین لطیفی آغاز کرده و بعدها با شرکت در کلاسهای حمید سمندریان و تاسیس گروه لحظه به همراه امید و محمدرضا شاهنده به فعالیت‌های تئاتری‌اش ادامه داده و آثار زیادی را بروی صحنه برده است.

چگونه شد که از جشنواره رضوی کار به تئاتر شهر رسید؟

دو کار که یکی متعلق به آقای موسویان و دیگری نمایش «آبی‌گونه» مستقیماً با نظر خود دبیر محترم جشنواره آقای اتابک نادری در جشنواره اجرا شدند و از ابتدا نیز قرار بود که اجرای عموم در تئاتر شهر برای این آثار در نظر گرفته شود. البته امسال جشنواره رضوی حالت رقابتی نداشت و این مسئله هم به درایت مدیران بنیاد امام رضا در مشهد و هم شخص خود آقای نادری بر می‌گردد. البته من اصرار ندارم که جشنواره غیر رقابتی باشد و فکر می‌کنم وجود یک بخش جداگانه رقابتی برای جوان‌ترها جذابیت خاص خودش را خواهد داشت ولی این سبک اجرایی غیر رقابتی جشنواره هم این خوبی را داشت که از ابتدا تکلیف کارگردان،

نویسنده و گروه مشخص بود که پس از شرکت در این جشنواره اجرای عموم خواهند رفت و باید همه جوانب یک اجرای عموم را بسنجیم و همه سلیقه‌ها را در نظر بگیریم. همانگونه که شما دیدید نمایش پیش‌تر اخلاق‌گرا بود و ما موضوع را موشکافی نمی‌کنیم بلکه آن را بیشتر از منظر اخلاقی مورد بررسی قرار می‌دهیم. ما در تعطیلات نوروز حدوداً ۱۲ جلسه تمرین کردیم و ۱۰ جلسه هم قبل نوروز تمرین کرده بودیم و با تعداد تمرین پایین در واقع کار را آماده کردیم ولی از روز اول شروع اجرا سعی کردیم که گروه را چند ساعت قبل از اجرا جمع کنیم و صحنه‌ها را دوباره مرور کنیم و نکته‌هایی که باعث بهتر شدن اجرا می‌شود را روی اثر پیاده می‌کنیم.

در یکی از صحنه‌ها از طریق ابزار می‌گوید که به دست باز بگردان داده شده صدای کبوترها و نفس کبوتران تداعی می‌شود ایده و شیوه اجرایی این صحنه چگونه شکل گرفت؟

ما این صحنه را در اجرای عمومی که سال ۹۰ از این نمایش داشتیم طراحی کردیم که شیوه اجرایی‌اش کمی متفاوت بود و خیلی مورد استقبال قرار گرفته بود. در آن اجرا ما از این شیوه و صحنه چند بار در طول اثر استفاده کردیم ولی در دور جدید اجرا من تصمیم گرفتم که فقط یک بار از این صحنه استفاده کنم چرا که به نظر من یک بار دیدن این صحنه برای

نمایش «آبی‌گونه» که نمایش منتخب جشنواره رضوی است این روزها در سالن سایه تئاتر شهر روی صحنه است و با موضوع و نگاه متفاوتی که دارد لحظاتی سرگرم‌کننده و آموزنده برای مخاطبان رقم می‌زند. در ادامه گفت‌وگو خبرنگار صبا با عوامل این نمایش را می‌خوانید.

مریم عظیمی
گفت‌وگو

مخاطب جذابیت بیشتری دارد و بیشتر هم به نسبت اینکه مدام تکرار شود در ذهنش می‌ماند. این بخش از اجرا به همان ایده‌های برشت باز می‌گردد که مدام به تماشاگر نمایشی بودن اثر را یادآوری می‌کند و استفاده از این ابزارها نیز به همان سبک و سیاق تئاتر برشت بازمی‌گردد. من بصورت اتفاقی حین تکان دادن تعلق متوجه شدم صدای مشابه صدای کبوتر تولید می‌کند و شروع به کار روی آن کردیم و به خوبی هم جواب گرفتیم و مخاطبانمان را تحت تاثیر قرار داد. به نظر من تمام لذت تئاتر به همین است که کارگردان سعی کند چیزی را خلق کند که تا آن لحظه کمتر خلق یا دیده شده است و در این اثر نیز با آن صحنه‌ای که اشاره کردید این اتفاق برای من افتاد. البته صحنه‌های دیگری هم هستند که خودم خیلی دوستشان دارم ولی کل این پروسه تجربه و آزمون و خطاست. تا زمانی که سن‌مان اجازه بدهد و زنده باشیم سعی می‌کنیم که به این تجربه کردن ادامه دهیم.

در بحث لهجه مشهدی با چه چالشی روبرو بودید؟

با توجه به اینکه تعداد جلسات تمرین ما کم بود در فراگیری لهجه کمی با چالش مواجه بودیم خوشبختانه با اضافه شدن یک بازیگر که اصالتاً نیشابوری بود و تا حدودی به مشهدی نیز تسلط داشت باز بگردان توانستند به این لهجه نزدیک‌تر شوند و به نظر من یکی از کارهای سخت دو بازیگر اصلی در این اثر همین در آوردن لهجه مشهدی بود.

از نقش پررنگ موسیقی در این اثر و گروه اجرای آن بگویید.

در ابتدا اصلاً قرار نبود که ما موسیقی زنده داشته باشیم و تصمیم بر استفاده از موسیقی ضبط شده بود ما این گروه موسیقی را با دعوت از دوستان از جاهای مختلف جمع کردیم و آنقدر افراد با معرفتی بودند که حاضر شدند در کنار یکدیگر به اجرا بپردازند بدون اینکه نسبت به یکدیگر نقدها داشته باشند و با کمک یکدیگر موسیقی کار را به وجود آوردند. فضای استادبوم یک فضای پر از سر صداست و انگار نوعی موسیقی درون خودش دارد. موسیقی نمایش ما در اصل فضا سازی استادبوم را انجام می‌دهد که بخشی از هویت نمایش «آبی‌گونه» است. از آنجایی که ما از قواعد برشتی در این نمایش استفاده می‌کردیم خود به خود موسیقی مانند یک بازیگر در نمایش ما عمل می‌کند.

سخن پایانی

پس از همه‌گیری کرونا تا حدی ثابت شد که تئاتر همچنان نیاز به حمایت دولت دارد. متأسفانه تئاتر خصوصی مسیری را برای هنر نمایش ایجاد کرده که برخی به اشتباه فکر می‌کنند مانند هنر هفتم هنر نمایش نیز یک هنر سود ده است و می‌تواند در یک وضعیت خصوصی به حیات خودش ادامه دهد. تئاتر نیاز به حمایت دولت‌ها دارد و نیاز است که تئاتر دولتی در کنار تئاتر خصوصی و هم‌تراز با هم جلو بروند در غیر این صورت در بدترین حالت ممکن است تئاتر به سمت ابتذال کشیده شود. در نهایت پس از چندین سال دوری و بازگشت به تئاتر احساس می‌کنم که باید مسیر و چراغ تئاتر را همچنان روشن نگاه داریم ولی اینکه به چه قیمتی خواهد بود با درایت مدیران مشخص می‌شود. مدیران باید بدانند که هنر نمایش فقط اقتصاد نیست و شاید اولویت اول این است که خود هنر در جریان باشد. سال‌ها پیش جریانی به اسم تئاتر برای تئاتر شعار جشنواره فجر بود من نمی‌گویم این مقوله تمامی هنر نمایش است اما مسلماً یکی از ارکان مهم آن است.

